

Shodiyorova Lobar G'ulomjon qizi

O'zbekiston davlat jahon tillari Universiteti Xalqaro jurnalistika fakulteti

2-bosqich magistranti

Televedeniya zamonaviy kommunikatsiya vositalaridan biri bo'lib, u keng auditoriyaga tezkor va samarali ma'lumot yetkazish imkonini beradi. Televedeniya orqali taqdim etiladigan dasturlar, yangiliklar, ko'rsatuvlar va hujjatli filmlar nafaqat ma'lumot berish, balki tomoshabinlar bilan muloqot qilish, ularning fikrini shakllantirish va ijtimoiy muammolarni ko'tarish uchun ham xizmat qiladi. Bu jarayonda til uslubi va mahorat masalalari alohida ahamiyatga ega. Til uslubi — bu ma'lum bir kommunikatsion vaziyatda foydalaniladigan tilning xususiyatlari va uslublaridir. Televedeniya kontekstida til uslubi ko'rsatuvning maqsadi, auditoriyasi va mavzusiga qarab o'zgaradi. Masalan, yangiliklar dasturida rasmiy va aniq til uslubi qo'llaniladi, bu esa tomoshabinlarga ma'lumotni tez va tushunarli tarzda yetkazishga yordam beradi. Boshqa tomondan, ko'ngilochar dasturlarda, masalan, shou yoki komediya ko'rsatuvlarida, norasmiy va o'yin-kulgi usublari qo'llanilishi mumkin. Televedeniya dasturlarida til uslubining muhim jihatlaridan biri — bu muloqotning interaktivligi. Tomoshabinlar ko'rsatuv davomida savollar berish, fikr bildirish yoki ovoz berish imkoniyatiga ega bo'lishi mumkin. Bu holat til uslubini yanada jonli va qiziqarli qiladi. Shuningdek, televedeniya dasturlarida ko'pincha o'ziga xos jargonlar, slenglar va madaniy referensiyalar ishlatiladi, bu esa dastur mazmunini yanada boyitadi va tomoshabinlar bilan bog'lanishni kuchaytiradi. Televedeniya sohasida mahorat masalalari, asosan, telejurnalistlar, teleprezenterlar va boshqa ijodkorlar uchun muhim ahamiyatga ega. Ularning mahorati nafaqat tilni yaxshi bilish, balki auditoriya bilan muloqot qilish, ko'rsatuvni qiziqarli va ma'lumotli tarzda taqdim etish qobiliyatini ham o'z ichiga oladi. Telejurnalistlar yangiliklar va ijtimoiy masalalar bo'yicha chuqur tahlil qilish va tadqiqot olib borish qobiliyatiga ega bo'lishlari kerak. Bu, o'z navbatida, aniq va

ishonchli ma'lumotlarni taqdim etishga yordam beradi. Televideniya dasturlari uchun matn yozish va tahrirlash mahorati juda muhimdir. Yozilgan matn aniq, ravon va tomoshabinlarga tushunarli bo'lishi kerak. Tahrir jarayonida esa matnning mazmuni va uslubi yaxshilanishi lozim. Teleprezenterlar va jurnalistlar uchun ovoz va talaffuz muhim ahamiyatga ega. Ular o'z ovozlarni to'g'ri va aniq talaffuz qilishlari, shuningdek, ovoz balandligini va intonatsiyasini boshqarishlari kerak. Bu, o'z navbatida, tomoshabinlar uchun ma'lumotni qabul qilishni osonlashtiradi. Televideniya dasturlarida tomoshabinlar bilan muloqot qilish qobiliyati juda muhimdir. Teleprezenterlar va jurnalistlar tomoshabinlarning savollariga javob berish, ularning fikrlarini tinglash va muhokama qilishlari kerak. Bu, dasturga interaktivlik qo'shadi va auditoriya bilan bog'lanishni kuchaytiradi. Televideniya dasturlarida vizual elementlar ham muhim rol o'ynaydi. Telejurnalistlar va ijodkorlar vizual materiallarni tanlash, ularni to'g'ri joylashtirish va estetik jihatdan jozibador qilish mahoratiga ega bo'lishlari kerak. Bu, tomoshabinlarning e'tiborini jalb qilishga yordam beradi. Televideniya ijtimoiy masalalarni yoritishda muhim vosita bo'lib, u orqali jamiyatdagi muammolarni ko'tarish va ularni muhokama qilish imkoniyati yaratiladi. Televideniya dasturlari orqali ijtimoiy adolat, gender tengligi, ta'lim va sog'liqni saqlash kabi masalalar yoritiladi. Bu jarayonda til uslubi va mahorat masalalari alohida ahamiyatga ega.

Televideniya dasturlarida ijtimoiy masalalarni yoritish uchun muayyan til uslublari va mahoratlar qo'llaniladi. Masalan, ijtimoiy muammolarni ko'tarish uchun rasmiy va jiddiy til uslubi ishlatiladi, bu esa masalaning ahamiyatini oshiradi. Boshqa tomondan, ijtimoiy masalalar bo'yicha muhokama dasturlarida norasmiy va ochiq muloqot uslublari qo'llanilishi mumkin, bu esa auditoriya bilan bog'lanishni kuchaytiradi.

Xulosa:

Televideniya til uslubi va mahorat masalalari kommunikatsiya jarayonida muhim ahamiyatga ega. Ular orqali televideniya dasturlarining sifatini oshirish, auditoriya bilan muloqotni kuchaytirish va ijtimoiy masalalarni yoritish imkoniyatlari yaratiladi. Televideniya sohasida muvaffaqiyatli faoliyat yuritish

uchun til uslubi va mahorat masalalarini rivojlantirish zarur. Bu esa nafaqat televideniya ijodkorlari, balki tomoshabinlar uchun ham foydali bo'ladi, chunki sifatli va ma'lumotli dasturlar jamiyatda ijtimoiy ongni oshirishga yordam beradi. Televideniya sohasida til uslubi va mahorat masalalarini o'rganish va rivojlantirish, kelajakda yanada sifatli va samarali dasturlar yaratishga olib keladi. Bu jarayon, o'z navbatida, jamiyatdagi muammolarni ko'tarish va ularni hal qilishda muhim rol o'ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Berg, S. (2018). "Television Journalism: A Handbook for Freelancers." Routledge.
2. Gunter, B. (2019). "The Media and Communication Study Skills." SAGE Publications.
3. McQuail, D. (2010). "McQuail's Mass Communication Theory." SAGE Publications.
4. Katz, E., Blumler, J. G., & Gurevitch, M. (1973). "Uses and Gratifications Research." *Public Opinion Quarterly*, 37(4), 509-523.
5. Baran, S. J., & Davis, D. (2015). "Mass Communication Theory: Foundations, Ferment, and Future." Cengage Learning.
6. Hobbs, R. (2010). "Digital and Media Literacy: A Plan of Action." Aspen Institute.
7. Lippmann, W. (1922). "Public Opinion." Harcourt, Brace and Company.
8. Livingstone, S., & Bovens, M. (2008). "The Role of the Media in the Public Sphere." In "The Public Sphere: An Introduction" (pp. 1-20). Routledge.